

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTA KANCELEJA

PAZIŅOJUMS PRESEI

Reģistrācijas Nr. 90000038578 • Pils laukums 3, Rīga, LV-1900

Tālrunis: +371 67 092 106 • E-pasts: info@president.lv

Baltijas jūras NATO sabiedroto samita kopīgais paziņojums

2025. gada 14. janvārī Rīgā

Mēs, Dānijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas, Somijas, Vācijas un Zviedrijas valstu vai valdību vadītāji, šodien tikāties Helsinkos, NATO ģenerālsēdētāra un Eiropas Komisijas priekšsēdētājas izpildvietnieces klātbūtnē, lai risinātu neseno nopietno incidentu pieaugumu, kas nodara kaitējumu kritiski svarīgajai zemūdens infrastruktūrai Baltijas jūrā.

Mēs esam dziļi nobažījušies par darbībām, neatkarīgi no tā, vai tās ir nolaidīgas vai ļaunprātīgas, kas rada kaitējumu vai apdraud kritiskās zemūdens infrastruktūras darbību. Mēs stingri nosodām sabotāžas aktus pret kritisko zemūdens infrastruktūru.

Mēs esam apņēmības pilni atturēt, atklāt un novērst jebkādas sabotāžas mēģinājumus. Reaģēsim stingri un izlēmīgi uz jebkuru uzbrukumu mūsu infrastruktūrai. Mēs esam gatavi atbilstoši izgaismot naidīgās darbības, ko pastrādājuši ļaunprātīgie aktori.

Mēs atzinīgi vērtējam NATO uzsāktu pastiprinātās modrības aktivitāti “Baltic Sentry”, lai uzlabotu situācijas apzināšanu un atturētu naidīgās darbības. Mēs novērtējam sabiedroto centienus izvietot papildu resursus jūrā, gaisā, uz sauszemes un zem jūras virsmas, lai pastiprinātu modrību un atturēšanu. Rostokā ir aktivizēts Baltijas jūras spēku komandcentrs, kas koordinē sabiedroto kuģu darbības Baltijas jūrā. NATO Jūras spēku centrs zemūdens kritiskās infrastruktūras drošībai un NATO Kritiskās zemūdens infrastruktūras tīkls atbalstīs centienus aizsargāt un nodrošināt svarīgus zemūdens resursus.

Turklāt iesaistītās valstis koordinē dažādu iespēju un līdzekļu izmantošanu. Piemēram, Baltijas jūras spēku komandcentrs strādā pie integrēta reģionālā attēla izveides par kritisko infrastruktūru Baltijas jūrā, kas veicina NATO darbu, aizsargājot kritisko zemūdens infrastruktūru.

Mēs turpinām stiprināt mūsu atturēšanu un aizsardzību, modernizēt savas spējas, atzīstot steidzamo nepieciešamību palielināt aizsardzības izdevumus, lai risinātu un novērstu mainīgos drošības apdraudējumus.

Mēs strādāsim, tostarp NATO ietvaros, lai sāktu ieviest inovatīvus risinājumus un izstrādātu jaunas tehnoloģijas aizdomīgu kuģu novērošanai un izsekošanai, kā arī zemūdens monitorēšanai. Tas ietvers ciešāku sadarbību ar privāto sektoru, jo īpaši ar infrastruktūras operatoriem un inovatīvo

tehnoloģiju uzņēmumiem. Mēs aktīvi apmainīsimies ar informāciju, izsekosim un izvērtēsim incidentus, analizēsim tendences un dalīsimies ar mūsu reaģēšanas paraugpraksi.

Mēs turpināsim būt gatavi rīkoties individuāli un kolektīvi, lai aizsargātu mūsu kritisko zemūdens infrastruktūru un palielinātu tās noturību, tostarp balstoties uz esošo NATO un ES sadarbību un paplašinot to. Mēs atzinīgi vērtējam sabiedroto un partneru papildu pasākumus, kas vērsti uz drošības stiprināšanu mūsu reģiona un kas papildina esošās un plānotās NATO atbildes rīcības.

Mēs kopīgi noteiksim turpmākus pasākumus saskaņā ar starptautiskajām jūras tiesībām, t.sk. ar kuģošanas brīvību, lai novērstu un efektīvi reaģētu uz apzinātu kritiskās zemūdens infrastruktūras bojāšanu vai bezatbildīgu rīcību. Šāda rīcība, cita starpā, ir pretrunā ar kabeļu un cauruļvadu ierīkošanas brīvību un rada ievērojamus riskus jūras videi. Mēs arī rīkosimies, lai panāktu atbildību un stingrāku tās izpildi pret tiem, kas ir atbildīgi par zemūdens infrastruktūras bojāšanu, tostarp nodrošinot kompensāciju par nodarīto kaitējumu.

Mēs spersim papildu soļus, lai palielinātu mūsu sakaru tīklu un enerģētikas infrastruktūras noturību, tostarp nodrošinot drošas piegādes ķēdes, stiprinot fiziskos un kibernetikas pasākumus, attīstot Eiropas zemūdens uzraudzības spējas un ātrās remontdarbu kapacitātes, sadarbojoties ar privāto sektoru. Mēs izstrādāsim Saprašanās memorandu par kritiskās infrastruktūras aizsardzību reģionā.

Zemūdens kabeļu un cauruļvadu bojāšanas novēršana ir globāla problēma. Mēs aicinām visas valstis ievērot savas saistības un pieņemt normatīvos aktus, kas nepieciešami, lai noteiktu, ka kabeļa vai cauruļvada pārraušana vai bojāšana atklātā jūrā vai ekskluzīvajās ekonomiskajās zonās, ko izdarījis kuģis, kas kuģo zem to karogiem, vai persona, kas pakļauta to jurisdikcijai, ir sodāms pārkāpums, un attiecīgi saukt pie atbildības.

Krievijas tā dēvētā ēnu flotes izmantošana rada īpašus draudus jūras un vides drošībai Baltijas jūras reģionā un pasaulē. Šī nosodāmā prakse apdraud arī zemūdens infrastruktūras integritāti, paaugstina riskus, kas saistīti ar jūrā nogremdētu ķīmisko munīciju, un būtiski atbalsta Krievijas pretlikumīgā agresijas kara pret Ukrainu finansēšanu.

Mēs ieviešam stingrus pasākumus, lai novērstu šos draudus. Mēs paturam savas tiesības saskaņā ar starptautiskajām tiesībām vērsties pret jebkādiem aizdomīgiem kuģiem, kuri apiet sankcijas un apdraud mūsu drošību, infrastruktūru un vidi. Cieši sadarbojoties ar piekrastes valstīm, mēs pastiprinām kuģu uzraudzību, tostarp pārbaudot kuģu apdrošināšanas sertifikātus. Turklāt praksē tiks īstenoti papildu pasākumi, tostarp izsekošanas rīku ieviešana un pret ēnu floti vērstu sankciju paplašināšana. Mēs aicinām padziļināt ES un NATO sadarbību, reaģējot uz draudiem, ko rada Krievijas kravu plūsmu apkalpojošo kuģu bezatbildīgās darbības.

Baltijas jūras un tās kritiskās zemūdens infrastruktūras drošības stiprināšana ir NATO un ES kopīgajās interesēs. Caur kopīgu rīcību, kas izklāstīta šajā deklarācijā, mēs aktīvi atbalstām centienus nodrošināt un aizsargāt mūsu zemūdens kritisko infrastruktūru, tādējādi stiprinot NATO kolektīvos centienus un veicinot NATO pašreizējo darbu, tostarp NATO jūras stratēģijas atjaunošanu, tuvojoties NATO samitam Hāgā.

Ļaunprātīgas vai bezatbildīgas darbības vērstas pret zemūdens kritisko infrastruktūru vai citu kritisko infrastruktūru neaprobežojas tikai ar Baltijas jūras reģionu. Mēs nodrošināsim saskaņotību

un koordināciju un padziļināsim sadarbību, lai stiprinātu drošību visā aliansē. Ļaunprātīgas vai bezatbildīgas darbības vērstas pret zemūdens kritisko infrastruktūru vai citu kritisko infrastruktūru neaprobežojas tikai ar Baltijas jūras reģionu. Mēs nodrošināsim saskaņotību un koordināciju un padziļināsim sadarbību, lai stiprinātu drošību visā aliansē.